

Jordi Solé Tura, l'itinerari vital d'un molletà conseqüent

Raúl González del Pozo*

Marcel Planellas Aran**

Resum: Jordi Solé Tura (Mollet del Vallès, 1930 – Barcelona, 2009), ha estat el molletà que més ha destacat en la vida política espanyola. Ha estat protagonista de diversos episodis d'oposició al règim dictatorial franquista i, alhora, constructor efectiu i facilitador, jurídicament i políticament, de l'edificació del nou sistema democràtic de l'Estat espanyol i de les estructures de govern europees. Tot aquest itinerari acadèmic, intel·lectual i polític, s'ha refermat des dels seus posicionaments per la causa catalanista, l'esquerra i la defensa dels drets humans i de les llibertats.

Una vida plena de fermes ideals, importants reptes col·lectius i grans compromisos personals. Ha estat sempre fidel als seus orígens locals, i la seva condició de molletà ha estat present en totes les etapes de la seva trajectòria vital. També en els moments en què ha exercit grans responsabilitats, ha posat en valor el seu Mollet i l'ha fet present en la seva vida pública.

Paraules clau: Alzheimer, antifranquisme, Antonio Gramsci, Consell d'Europa, Constitució

espanyola, democràcia, diputat, Facultat de Dret, EISA, Estatut d'Autonomia de Catalunya, exili, Jordi Solé Tura, la Caputxinada, la Pirenaica, Maig del 68, ministre de Cultura, Mollet del Vallès, PCE-PSUC, presó Model, PSC, PSOE, Radio España Independiente, Universitat de Barcelona (UB).

The life and times of Jordi Solé Tura, prominent figure from Mollet

Abstract: Jordi Solé Tura (Mollet del Vallès, 1930 – Barcelona, 2009), is the Mollet-native who has had the biggest impact on Spanish politics. He was a key figure in several periods of opposition to the Francoist dictatorship. He was also an effective facilitator, in legal and political terms, in building the new democratic system in Spain, and in moulding European government structures. His entire academic, intellectual and political career is testament to his positions championing the Catalan cause, the left and the defence of human rights and freedoms.

Jordi Solé Tura lived a life full of firm ideals, significant collective challenges and great personal commitments. He has always stayed true to his local roots, the fact that he is a Mollet local has been at the forefront of every stage of his life. Even

131

*Politicòleg i tècnic municipal, rgonzalez@molletvalles.cat

**Economista i professor universitari, marcel.planellas@esade.edu

Article rebut el 7 d'octubre de 2024; acceptat el 14 d'octubre de 2024.

when he exercised great responsibilities, he always held Mollet in high regard and made it visible in his public life.

Keywords: Alzheimer's, anti-Franco, Antonio Gramsci, Council of Europe, Spanish Constitution, democracy, elected representa-

tive, Faculty of Law, EISA, Statute of Autonomy of Catalonia, exile, Jordi Solé Tura, La Caputxinada, Pyrenees, May '68, Minister of Culture, Mollet del Vallès, PCE-PSUC, Model prison, PSC, PSOE, Radio España Independiente, University of Barcelona (UB).

Introducció

De les moltes definicions que han fet les persones que han compartit àmbits de treball i d'amistat amb Jordi Solé Tura (Mollet del Vallès, 1930 – Barcelona, 2009), ens quedariem amb les paraules de Josep Borrell: "Jordi és un home conseqüent. Ha sabut adaptar les seves profundes conviccions a allò que l'evolució de la societat requeria".¹ I hi afegiríem la relació amb la seva ciutat, Mollet del Vallès. Tota la munió de responsabilitats associatives, polítiques i institucionals, i de reptes personals i col·lectius que ha tirat endavant, fonamentats en les seves capacitats i habilitats, i impulsats amb les seves conviccions i principis; Solé Tura hi ha mantingut una relació contínua i ha compartit amb el seu municipi tots els períodes i àmbits de la seva vida.

El forn de ca la Vicenta i la Universitat (1930-1952)

Un dissabte, 23 de maig de 1930, va néixer Jordi Solé Tura, a la casa del carrer de Lluís Duran, 88, de Mollet. Els seus pares, Vicenta Tura i Pere Solé, ell va morir durant el seu primer any de vida, compartien edifici amb la família d'un altre molletà

Figura 1. La família Solé Tura davant del forn l'Espiga Molletana, més conegut com ca la Vicenta, l'any 1932. D'esquerra a dreta, la mare Vicenta Tura; Carme López i Fina García, dependents del forn; Joan Solé Tura i, a la seva falda, el petit Jordi Solé Tura, i Jaume Franci, antic propietari de l'edifici. Font: Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA), Fons Jordi Solé Tura.

que també va arribar a ser il·lustre, el pintor Joan Abelló. Aquell Mollet era un poble de 6.000 habitants amb una important extensió agrícola i

¹ Escrit de Josep Borrell per al llibre *Jordi Solé Tura, molletà il·lustre. Apunts d'una biografia* (González del Pozo i Boada, 1998).

unes grans fàbriques, com les tèxtils de Can Fàbregas i Can Mulà i la Tenèria Moderna Franco-Española, més coneguda com la Pelleria; que donaven feina a centenars de treballadors i treballadores. De ben petit, ja ajudava en el negoci familiar, i amb plena dedicació a partir dels 12 anys, al forn de pa de ca la Vicenta, situat al número 35 del carrer de Berenguer III. Ho feia amb el seu germà gran, Joan, tretze anys més gran i sense el germà mitjà, Narcís, que va morir abans de fer els tres anys.

La seva infància va estar marcada i condicionada pels anys de la Guerra Civil, que la va viure amb el seu germà destinat al front de Madrid, a Arganda del Rey, i amb dos records punyents: les bombes sobre Mollet, que van destruir la seva escola una tarda que afortunadament la mestra havia donat festa als alumnes; i l'entrada dels franquistes encapçalats per les tropes feixistes italianes. Els primers anys, després de la Guerra Civil, van ser temps tristos i de revenges. Diversos empresonats i exiliats a França, com el seu padrí Feliu Tura Valldeoriola, alcalde durant la Segona República, o el seu fill –Joan Tura Ros– que va morir al camp de concentració de Mauthausen-Gusen. Els guanyadors van aplicar els seus principis a través de les institucions, l'educació i la religió. La repressió va ser molt dura, amb familiars i amics exiliats i empresonaments de veïns i de veïnes. Quan ja no va poder seguir compatibilitzant treballar al forn a la nit amb l'assistència a les classes durant el matí, no va tenir més remei que deixar l'escola.

Solé Tura a l'escola era un infant ben despert i intel·ligent, i amb el

pas dels anys, una persona inquieta i activa molt interessada en la cultura i els esports. Les seves principals aficions de jove van ser la lectura, l'esport, el cinema i la ràdio. Dins dels límits estrets d'aquell Mollet dels anys quaranta del segle passat, es podria dir que va esdevenir un agitador cultural. Va participar en la resurrecció de la sardana a Mollet amb la creació d'una colla sardanista, va practicar diferents esports, va interessar-se per la literatura, va veure moltes pel·lícules, i, fins i tot, va participar en la creació d'una agrupació teatral que va organitzar la Cavalcada de Reis de 1948, on va fer de rei Melcior, i va fer el seu primer discurs públic a Mollet.

Figura 2. Solé Tura (el tercer per l'esquerra de la primera fila) a l'equip del Club de Futbol Mollet. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

Figura 3. La colla de sardanes Montserratina de Mollet al concurs de Sant Adrià de Besòs. Solé Tura en primer terme a l'esquerra. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

La passió pel futbol a casa seva era molt gran. El seu germà Joan, abans de la guerra, va fitxar pel Barça i va ser cedit al club barceloní de l'Europa; i després del conflicte bèl·lic, va passar al Club Girona, de segona divisió; fins que una mala entrada el va fer penjar les botes. Jordi acompanyava el seu germà als partits, i, a més, va esdevenir el cronista esportiu que escrivia les ressenyes dels partits per a diverses revistes esportives catalanes. Durant diferents temporades, va gaudir jugant pels camps de la província de Barcelona, començant amb l'equip de la Penya Cot, que més tard esdevingué la Penya Gonzalvo, entrenat pel jugador molletà Marià Gonzalvo.

Als 17 anys va poder reprendre els estudis formals. A les nits continuava treballant al forn i allà va aprendre anglès gràcies a les locu-

cions radiofòniques de la BBC. Més endavant, va anar voluntàriament al servei militar i va estudiar el batxillerat com a alumne lliure a l'Institut Balma de Barcelona. El servei militar, que va fer a la caserna de Lepant, li ocupava els matins i a les tardes preparava els seus estudis; i els caps de setmana els passava treballant al forn familiar. Els darrers exàmens del batxillerat eren orals i en un sol dia es va haver d'examinar d'un munt d'assignatures. Finalment, l'any 1952 va finalitzar el batxillerat i es va poder matricular a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

Lluita antifranquista i exili de París i Bucarest (1952-1965)

Començava una nova etapa de la seva vida: estudiava al matí a la facultat, a la tarda donava classes a l'Acadèmia Mollet –cal Viñas–, i els

134

Figura 4. Solé Tura fent de traductor a l'Ajuntament de Mollet durant la visita de la VI Flota dels EUA a Barcelona, el 1953. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

cap de setmana ajudava al forn familiar. El seu bon coneixement dels idiomes el va portar a fer de traductor a l'Ajuntament de Mollet del Vallès, l'any 1953, durant una visita de la VI Flota dels Estats Units d'Amèrica que estava atracada a Barcelona. A la universitat va fer-hi grans amistats, que han perdurat durant tota la seva vida, i va entrar en contacte amb activitats literàries, fonamentalment a la Biblioteca de Catalunya, l'Ateneu, l'Institut Francès i l'Institut Nord-Americà; i artístiques, com l'òpera i el teatre. Els estius eren moments de fer viatges, aprofitant els camps de treball per a universitaris, en tren i autoestop per França i Alemanya Federal el primer any, i després a Anglaterra, per millorar el coneixement d'idiomes i veure altres països europeus.

Políticament, el seu activisme es va iniciar l'any 1956 amb el seu ingrés al PSUC, que era el partit més actiu en aquells moments de forta clandestinitat; i va formar part de la primera cèl·lula d'estudiants universitaris. Durant aquest període, va entrar en contacte amb altres dirigents polítics i va impulsar la suma dels moviments universitaris en les mobilitzacions i vagues, com la de tramvies del gener de 1957 i la tancada d'universitaris al Paranimf de la Universitat de Barcelona, el febrer de 1957, per reclamar un conjunt de millores i llibertats. En aquests moments, per agilitzar l'anada des de Mollet a la facultat i el creixent activisme polític clandestí a Barcelona, es movia amb una moto Derbi, de la fàbrica Rabasa de Martorelles.

Finalitza els estudis a la facultat amb l'obtenció del Premi Extraordinari de la carrera de Dret, que li va

Figura 5. Jordi Solé Tura, acompanyat per la seva mare als jardins de la Universitat de Barcelona, el dia de l'entrega del Premi Extraordinari dels llicenciats de la Facultat de Dret (1957). Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

obrir les portes de la docència com a professor ajudant. A partir de l'any 1958, Solé Tura passa de dirigent polític de l'espai universitari a ser un dels dirigents del PSUC. Té contactes amb destacats companys i companyes del partit, com ara Manuel Sacristán, Miquel Núñez, Francesc Vicens..., i passa a participar en reunions polítiques en diverses ciutats europees, amb el seu pseudònim Mateu; amb els principals dirigents de Partit Comunista d'Espanya (PCE), com ara Santiago Carrillo, Dolores Ibárruri, Fernando Claudín, Jorge Semprún, i dels partits comunistes europeus, especialment l'italià, com ara Palmiro Togliatti o Enrico Berlinguer. Amb la detenció d'alguns dels seus companys, com Lluís Goytisolo, que també havia participat en el VI Congrés del PCE, el febrer de 1960, decideix exiliar-se un temps, que va ser de cinc anys.

Figura 6. Membres de l'emissora Radio España Independiente, més coneguda com "la Pirenaica", en una visita de Santiago Carrillo, secretari general del PCE, a la seva seu a Bucarest. Entre d'altres, a la part superior, d'esquerra a dreta: Roberto Carrillo, Federico Melchor, Jordi Solé Tura; en la fila del mig: Ignacio Hidalgo de Cisneros, Josefina López, Santiago Carrillo, Ramón Mendezona, Luis Galán, Teresa Lizarralde, Pedro Felipe y Esperanza González; de genolls: Santiago Álvarez i Goyo Aparicio. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

136

Inicialment va anar a la perifèria de París, on es va trobar amb altres joves catalans exiliats i va treballar en la redacció d'articles, amb pseudònims com Mateu Oriol o Albert Prats, per a les revistes *Nous Horizons* i *Treball*; i en un campament de joves comunistes francesos va conèixer la seva primera esposa, Anny Bruset. L'estiu de l'any 1961, va acceptar la proposta d'anar a treballar a Radio España Independiente, més coneguda com "la Pirenaica", l'emissora del PCE i el PSUC, amb seu a la ciutat de Bucarest i sota el nom de Jorge Fabra, on va substituir el veterà Emili Vilaseca. Solé Tura n'era el responsable de les emissions en català, per acabar fent de locutor dels programes en castellà i català, amb innovacions com l'acompanyament musical, debats i un butlletí de notícies cada mitja hora. A la capital

romanesa, l'abril de l'any 1962 va néixer el seu fill, Albert. A finals de l'any 1963, retorna a París i en uns mesos, amb 33 anys casat i amb un fill, fa efectiu el seu desitjat retorn a Catalunya; tot i les diferències amb el seu partit i el risc dels procediments que les autoritats franquistes tenien oberts contra ell.

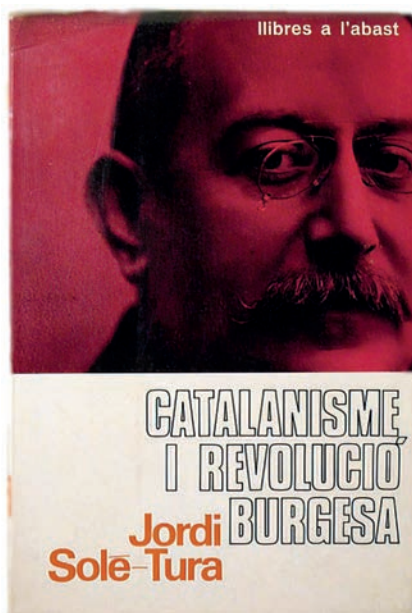

Figura 7. Portada de la primera edició del llibre *Catalanisme i revolució burgesa*, de l'any 1967, publicat dins la col·lecció "Llibres a l'abast" per Edicions 62, i il·lustrada amb una fotografia d'Enric Prat de la Riba. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

Figura 8. Fotografia de Jordi Solé Tura, que Edicions 62 va utilitzar per a la promoció de la primera edició del llibre *Catalanisme i revolució burgesa*, l'any 1967. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

Retorn i continuació de la lluita per la democràcia (1965-1977)

L'any 1965, van decidir tornar a Catalunya amb la seva dona i el seu fill. En no disposar de recursos propis, s'instal·len a Mollet, a casa de la mare. Es reincorpora a la universitat, a la Facultat de Dret i, de nou, va implicar-se en els moviments democratitzadors. El seu activisme es va fer palès el març de 1966 amb la participació en l'impuls del *Manifest per una universitat democràtica*, reivindicat amb una tancada de més de 500 delegats estudiants del Sindicat Democràtic d'Estudiants al convent del caputxins de Sarrià, la Caputxinada. La detenció dels activistes que durant dos dies van estar tancats al convent li va comportar ser expulsat durant dos anys de la universitat. Anys que va haver de treballar per guanyar-se la vida fent les traduccions al català i castellà de llibres de pensadors europeus, sobretot en l'àmbit de les ciències socials i el pensament polític, per encàrrec d'Edicions 62, que dirigia Josep Maria Castellet. També va embarcar-se en un projecte acadèmic, com a professor durant un any i mig d'un centre EISA (Estudis i Investigacions, SA), per impartir cursos d'història, sociologia i ciència política, amb altres professors i intel·lectuals, finançat per Jordi Pujol, anys més tard president de la Generalitat. El projecte no va continuar endavant ja que el finançador va considerar que el professorat no oferia un enfocament nacionalista en els seus cursos d'EISA. Paral·lelament, el 1967, va aconseguir publicar la seva tesi doctoral sobre el pensament polític d'Enric Prat de la Riba (Solé Tura, 1967), que

va generar un gran debat i el refús dels sectors més nacionalistes de Catalunya, per la seva perspectiva de lluita de classes i no de defenses i enaltiments del nacionalisme català. Sobre aquesta obra se'n van publicar diversos articles, a la revista *Serra d'Or* i altres mitjans, que van obrir un debat que encara continua actualment.

El maig de 1968, Solé Tura estava a París participant en unes jornades de cultura catalana, on va coincidir, entre d'altres, amb Maria Aurèlia Capmany, Teresa Pàmies i Josep Termes, i on va tenir ocasió de mantenir una entrevista amb Josep Taradellas. Mentre estava a la capital gal·la, va viure els fets del maig francès i les revoltes i protestes amb vagues, ocupacions d'edificis públics i manifestacions d'estudiants, jovent i treballadors per remoure els fonaments del seu país i de les institucions franceses. El contrast era gran amb una Espanya governada per un règim dictatorial i inflexible. Ell va fer una profunda anàlisi de les societats europees i la seva evolució durant la segona mitat del segle xx i com a traductor d'obres de grans pensadors, molt especialment del teòric marxista Antonio Gramsci. Aquest interès el va portar anys més tard, l'any 1985, a ser convidat a Guíllarça (Sardenya), ciutat on Gramsci va viure de 1898 a 1911, per rebre el reconeixement ciutadà com a primer divulgador en castellà i català de l'obra d'aquest pensador. En aquell viatge, va voler que Mollet hi participés amb la presència de la seva alcaldessa Carme Coll.

El 1968, després de complir la sanció, es reincorpora com a professor ajudant a la càtedra de Dret

Figura 9. Jordi Solé Tura, intervenint en un acte del PSUC, amb Gregorio López Raimundo i Jordi Borja. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

138

Polític de la Universitat de Barcelona, dirigida per Manuel Jiménez de Parga, i, alhora, dona classes a l'Estudi General de Lleida.² L'any següent, pels fets de l'ocupació i les destrosses d'estudiants del Rectorat (anomenats "fets del Paranimf") de la Universitat de Barcelona, és detingut i empresonat durant sis mesos a la presó Model. Solé Tura no va ser a les destrosses del Rectorat, i en el moment dels fets donava una conferència a la Facultat d'Econòmiques i part dels seus assistents van tallar l'avinguda Diagonal. A la Model, va coincidir amb Alfons Comín, provinent d'un grup de cristians d'esquerres, i altres detinguts polítics, que més tard van impulsar juntament amb Jordi Borja l'organització Bandera Roja, influïts pels fets del maig del 68.

A la dècada de 1970, amb un règim franquista agonitzat, les formacions polítiques es preparaven per a la transició i recuperació democràtica. L'any 1974, Bandera Roja ingressa al PSUC i Solé Tura hi entra a formar part del Comitè Central,

com a responsable de temes electorals i parlamentaris. Viu de primera mà les mobilitzacions d'aquells anys a Catalunya i porta una intensa activitat d'actes i de reunions per tot Catalunya. Inicia la relació amb la seva esposa, Teresa Eulàlia Calzada, compartint compromís i participant conjuntament en l'activisme polític. Així, l'any 1972 ja va fer una conferència al Casal Cultural de Mollet sota el títol genèric dels "Estats contemporanis" i l'any 1974, sobre "Passat, present i futur de Portugal" amb la sala plena. L'any 1976, participa en la segona Setmana de Cultura Catalana de Mollet al cinema Ateneu parlant sobre "Una perspectiva política per a Catalunya" on va poder exposar les seves idees en un acte molt recordat.

A partir de l'any 1974, recupera la seva carrera acadèmica a la Universitat de Barcelona i obté el nomenament de professor adjunt a la càtedra de Dret Polític, després de presentar-se repetides vegades davant de tribunals on era discriminat per les seves idees polítiques. Un any després de la mort del dictador, el 1976, aconsegueix ser professor agregat de Dret Polític. Al llarg d'aquest període, impulsa aquests estudis entre els joves amb noves recerques i incorpora en el Departament de la Universitat de Barcelona nous professors que van tenir un paper destacat en la transició democràtica i que han fet carrera universitària en diferents universitats, com ara Eliseo Aja, Joan Subirats, Marc Carrillo, Jordi Capo, Francesc Pallarès, Pere Vilanova o Joan Vintró.

² En aquells moments encara no existia la Universitat de Lleida i l'Estudi General, on Solé Tura va coordinar els estudis de dret, va ser l'antecedent de la futura Facultat de Dret de Lleida.

Solé Tura pot desenvolupar durant els darrers anys del franquisme i la transició la seva capacitat acadèmica i pedagògica, i el compromís amb els valors de la recuperació democràtica.

Figura 10. Intervenció de Jordi Solé Tura com a portaveu del grup PCE-PSUC l'any 1981, des de l'escó del Congrés de Diputats, amb Santiago Carrillo al seu costat. Font: El Mundo.

Figura 11. Reunió de la Comissió Constitucional del Congrés de Diputats, el 6 de juny de 1978. D'esquerra a dreta: Gabriel Cisneros, Miquel Roca Junyent, Manuel Fraga Iribarne i Jordi Solé Tura. Font: EFE.

Diputat i ponent de la Constitució i l'Estatut (1977- 1988)

En les primeres eleccions legislatives democràtiques de l'any 1977 va ser elegit diputat per la circumscripció de Barcelona, escollit portaveu del grup parlamentari del PCE-PSUC i nomenat per formar part de la ponència que havia de redactar el projecte de constitució democràtica. Aquesta ponència estava formada per set membres: Gabriel Cisneros, Juan Pérez-Llorca, Miguel Rodríguez de Miñón, Miquel Roca, Manuel Fraga, Gregorio Peces-Barba i Jordi Solé Tura. Després dels diferents tràmits parlamentaris, la Constitució de 1978 va ser validada en referèndum el 6 de desembre de 1978 amb un 87,8 % de suport popular. En aquesta campanya del referèndum de la Constitució, Solé Tura va fer un acte a l'antic cinema Catalunya de Mollet.

Per al molletà il·lustre, “ser nomenat membre de la ponència redactora de la nostra Constitució democràtica és l'honor més gran de la meua vida”. Va defensar molt el nou Estat de les autonomies, com una ruptura amb el passat i una oportunitat per crear una nova estructura política. Va participar molt activament en la ponència redactora de l'Estatut de Catalunya de 1979 i formà part de la comissió que va presentar el text català al Congrés dels Diputats, i, també, va col·laborar en la redacció d'altres estatuts, com l'Estatut del País Basc.

La crisi del PSUC que es va iniciar a principis de la dècada de 1980 el va portar a allunyar-se progressivament dels òrgans de direcció, malgrat que el seu compromís amb militants del sector eurocomunista

Figura 12. El president Josep Tarradellas, amb els diputats Jordi Pujol i Jordi Solé Tura, en un acte institucional al Palau de la Generalitat. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

140

el fa acceptar ser cap de llista a les municipals de Barcelona de l'any 1983. Deixa la primera línia política i retorna a la universitat com a catedràtic, i l'any 1985 es escollit degà de la Facultat de Dret, fins l'any 1988.

Participa activament en diversos intents de reagrupament de l'esquerra política a Catalunya, com la "Conferència d'homes i dones d'esquerra" i la "Convenció per una majoria nacional i de progrés". Es presenta com a independent a la llista del PSC a les eleccions al Parlament de Catalunya, on és escollit diputat i senador.

Ministre de Cultura i Consell d'Europa (1988- 1998)

És elegit parlamentari pel PSC-PSOE durant quatre legislatures. Exerceix la presidència de les comissions d'Afers Exteriors i Constitucional del Congrés dels Diputats. Esdevé membre de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa i de l'Assemblea Parlamentària de la Unió Europea

Figura 13. Acte del PSC al Teatre Grec de Barcelona, a les eleccions al Parlament de Catalunya de l'any 1988, amb Jordi Solé Tura, Pasqual Maragall, Raimon Obiols, Lluís Armet i Jordi Font. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

Figura 14. Intervenció de Jordi Solé Tura a l'acte del Partit dels Socialistes de Catalunya a les eleccions del Parlament de Catalunya de l'any 1988 que va tenir lloc al Teatre Grec de Barcelona. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

Occidental. És elegit vicepresident primer de la Comissió de Seguiment dels compromisos adquirits pels països membres del Consell d'Europa sobre drets humans. Participa en l'elaboració de la Carta de Drets Fonamentals del Consell d'Europa.

Aquesta trajectòria política el va portar a ser nomenat ministre de Cultura, de març de 1991 a juliol de 1993, del govern socialista presidit per Felipe González. Aquesta va ser una etapa amb molta activitat cultural orientada a la moder-

Figura 15. Jordi Solé Tura, com a Ministre de Cultura, revisant el trasllat del Guernica de Picasso al Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

nització dels museus,³ la promoció de les polítiques culturals entre les comunitats autonòmiques i la coordinació amb altres països europeus.

A Mollet, es multiplica la seva presència i protagonitza molts esdeveniments culturals, històrics, commemoratius, esportius i de planificació municipal. Comença el 5 de maig de 1991 amb la inauguració de l'Escola Municipal de Música i Dansa i del monument A les persones assassinades als camps nazis, amb l'alcaldesa Montserrat Tura. El 18 de gener de 1992 presideix l'11è aniversari de Ràdio Mollet. I el juliol de 1992 fa l'últim relleu de la portada de la torxa olímpica

a Mollet, que és subseu olímpica i paralímpica de tir als Jocs Olímpics de Barcelona92. A finals de 1992, presideix l'inici dels treballs del Pla estratègic de la ciutat de Mollet del Vallès amb la presidència de les tres comissions dirigides per Ignasi Riera, Francesc Martí i Josep Gomis. L'11 de febrer de 1993 copresideix la sessió final del procés d'aquest Pla estratègic molletà amb el ministre Alfredo Pérez Rubalcaba. El 3 de novembre de 1993 participa dels actes del Mil·lenari de Mollet amb els reis d'Espanya.

Després de ser ministre, reprèn el seu treball pels drets humans i suport a les democràcies europees; com a

³ Per exemple, la remodelació de la Biblioteca Nacional d'Espanya, la inauguració del Museu Nacional Thyssen-Bornemisza de Madrid o el trasllat del Guernica de Picasso al Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia.

Figura 16. Intervenció de Jordi Solé Tura al plenari del Consell d'Europa, el gener de 1996. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

142

president de la Comissió d'Afers Exteriors del Congrés dels Diputats i membre de les Assembles del Consell d'Europa i de la Unió Europea Occidental (OSCE), des d'on acompanya els processos democràtics als països de l'est d'Europa i antigues repúbliques soviètiques.

Figura 17. Jordi Solé Tura agraïnt al ple de l'Ajuntament de Mollet, el 24 d'abril de 1998, l'acord unànime per la concessió de la Medalla de la Ciutat i el títol de molletà il·lustre. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

Molletà il·lustre i Centre d'Estudis per la Democràcia (1988 - 2009)

L'any 1998, primer amb l'acord unànime del ple municipal el 24

Figura 18. Jordi Solé Tura, amb la Medalla de la Ciutat de Mollet del Vallès, que el distingeix com a molletà il·lustre. Teatre de Can Gomà, 13 de novembre de 1998. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

d'abril i, posteriorment, en un acte el 13 de novembre al Teatre Municipal de Can Gomà, va rebre la Medalla de la Ciutat.⁴ Aquesta celebració i reconeixement va ser acompanyat de la publicació del llibre *Jordi Solé Tura, molletà il·lustre. Apunts d'una biografia*, i de la presentació de un curtmetratge, del seu fill Albert Solé, de recull de retalls de filmacions i fotografies d'etapes de la seva vida. El mateix any, també amb motiu del lliurament de la Medalla de la Ciutat, el 18 de novembre va tenir lloc la taula rodona "Els ponents consitucionals durant la redacció de la Constitució" amb Miquel Roca i

⁴ Són molletans il·lustres les personalitats distingides amb la Medalla de la Ciutat.

Jordi Solé Tura, moderada pel periodista Joan Barril.

La tardor de 1999, Solé Tura va presentar el seu llibre autobiogràfic *Una història optimista*. Unes memòries que abasten des dels orígens fins després de les primeres eleccions de l'any 1977, quan és nomenat membre de la ponència redactora de la nostra Constitució democràtica. L'any 2000 és elegit senador per Entesa Catalana del Progrés, en representació del Partit Socialista de Catalunya. El 2001 impulsa i presideix la creació del Comitè Català de l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR). Una agència humanitària, sense ànim de lucre, creada per l'ONU i present en 135 països, amb el mandat de protegir totes les persones que s'han vist obligades a fugir de la violència i de la persecució.

El 23 d'abril de 2003 se signa el conveni on Solé Tura mostra la voluntat de cedir al municipi de Mollet una part del seu fons documental (fotografies, llibres, articles, apunts, vídeos... de la seva activitat personal, docent i política),⁵ sempre amb l'acord de la seva dona Teresa Eulàlia Calzada i del seu fill Albert Solé. Poc després, el 30 de novembre, el ple municipal crea el Centre d'Estudis per la Democràcia – Jordi Solé Tura, per preservar-ne i difondre'n el llegat humà, intel·lectual i acadèmic. Aquest centre d'estudis municipal va acotar el seu treball al món acadèmic i va impulsar diverses activitats, com ara ponències, fòrums, publicacions i un premi a tesis doctorals

pel foment democràtic, des d'un Consell Assessor, conformat per un grup de professors i catedràtics universitaris. Ha estat una dècada per a l'anàlisi i la recopilació bibliogràfica de llibres i articles. A grans trets, el seu balanç recull que Jordi Solé Tura va escriure 18 llibres, va ser coautor de 66 més i en va traduir mig centenar; i molts més articles i publicacions.

Figura 19. Estrena de la pel·lícula documental *Bucarest, la memòria perduda*. D'esquerra a dreta: Pasqual Maragall, Teresa Eulàlia Calzada, Albert Solé, Jordi Solé Tura i José Montilla. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

Els primers anys del segle XXI van ser moments d'homenatges, premis i reconeixements arreu d'Espanya i Europa. L'any 2008 es presenta el documental *Bucarest, la memòria perduda*, dirigit pel seu fill, Albert Solé, on es fa públic que pateix la malaltia d'Alzheimer, que va anar limitant-lo i condicionant-lo fins al final dels seus dies, el 4 de desembre de 2009. La ciutadania va poder acomiadar-lo a la capella ardent que es va obrir al Palau de la Generalitat de Catalunya a la plaça de Sant

⁵ El Fons Jordi Solé Tura s'incorpora a l'Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA), en diversos lliuraments a partir de 2008, quan n'era alcalde Josep Monràs.

Jaume i que va acollir milers de ciutadans. La Generalitat li concedeix la Medalla d'Or a títol pòstum a l'any 2010 i li reten homenatges el Congrés i el Senat.

Finalment, podem dir que Solé Tura ha estat un molletà que ha protagonitzat en primera línia bona part dels fets més destacats de la segona mitat del segle xx a Catalunya i a Espanya. Un molletà humil que ha fet front a les dificultats des de ben petit, amb una gran capacitat intel·lectual per al dret constitucional i un immens compromís polític amb els seus ideals, amb la curiositat inesgotable per aprendre de les democràcies més avançades i el compromís tenaç d'aplicar les millores als seus espais de responsabilitat. I ho ha fet sempre pensant en el bé comú de

les classes populars, fent gala d'un reconegut tarannà amable, sociable i obert al diàleg, que li ha permès teixir amistats de per vida i complicitats amb les persones amb qui compartia feines i projectes. Tot això, fent participar Mollet, la seva ciutat, en totes les etapes de la seva vida.

Conclusions

El molletà il·lustre, Jordi Solé Tura, ha estat un magnífic exemple de compromís i lluita contra la dictadura franquista i per la recuperació i construcció de la democràcia a Espanya. Ho ha fet amb coherència, amb una vida d'esforç constant i desenvolupament de les seves capacitats acadèmiques i polítiques, des d'uns orígens familiars humils. Amb una actitud generosa

Figura 20. Capella ardent de Jordi Solé Tura al Palau de la Generalitat, el 5 de desembre de 2009, on van assistir destacats càrrecs institucionals i ciutadans anònims que volien acomiadar-lo. Font: AHMVA, Fons Jordi Solé Tura.

per recuperar la democràcia en un país enfosquit pel franquisme. Ha tingut la capacitat de ser i protagonitzar els grans esdeveniments catalans, espanyols i europeus de la segona meitat del segle xx. Ho ha fet patint exili, presó i sancions; amb una empatia i bonhomia, reconeguda per personalitats properes i allunyades ideològicament de les seves.

Un itinerari és la descripció d'un camí a seguir. En el cas d'aquest article, l'objectiu ha estat donar a conèixer el camí que ha seguit Solé Tura al llarg de la seva vida, d'una manera breu i sintètica, remar-

cant-ne algunes fites o moments que ens sembla que poden ser significatius i mostrant la relació que ha mantingut amb el seu poble, amb Mollet. La finalitat ha estat donar a conèixer la figura i la trajectòria de Solé Tura a la ciutadania en general i especialment a les noves generacions. En aquest sentit, considerem que seria rellevant que noves recerques aprofundeixin en algunes d'aquestes fites per anar ampliant el coneixement de la història de Jordi Solé Tura, la seva contribució al desenvolupament de la democràcia i la seva relació amb Mollet del Vallès.

Bibliografia

Ajuntament de Mollet del Vallès (2010). *Jordi Solé Tura, un llegat per a la democràcia*. Ajuntament de Mollet del Vallès.

Centre de Recursos per a l'aprenentatge i la Investigació (CRAI) (2021, 1 juny). *Exposició virtual: Jordi Solé Tura, mestre i pensador*. Recuperat 27 setembre 2024, de <https://crai.ub.edu/coneix-el-crai/biblioteques/biblioteca-dret/exposicio-virtual-jordi-sole-tura>

González del Pozo, R.D. i Boada, M.R. (1998). *Jordi Solé Tura, molletà il·lustre. Apunts d'una biografia*. Ajuntament de Mollet del Vallès.

Solé Tura, J. (1967). *Catalanisme i revolució burgesa. La síntesi de Prat de la Riba*. Edicions 62.

Solé Tura, J. (1999). *Una història optimista*. Edicions 62.